

lem siger: Vi, det vil altsaa vel sige: vi Partifæller raadebe og tilskyndebe af Partihensyn det ærede Medlem til at aflægge Eden, fordi vi ellers risikerebe, at man vilde berøpe os dette Medlem, hvilket man jo nu ogsaa faae bekræftet ved de store Vansteligheeder, der bleve gjorte gjældende fra den høitærede Ministers Side med Hensyn til en Forandring af Edsformularen. Jeg kan nu forklare mig en Optræden fra det ærede Medlems Side for nogen Tid siden. Det ærede Medlem har sikkert været betaget af samme fixe Ide dengang, nemlig at man virkelig gik ud paa af Partihensyn at berøpe hans Parti det ærede Medlem fra Langeland. Jeg slutter det deraf, at det ærede Medlem under Behandlingen af Sagen om Godkjendelse af Valgbrevet for det ærede Medlem fra Langeland fremkom med den Paastand, at han skulde nok bevise, naar rette Tid kom, at man behøvede ikke at aflægge Ed efter Grundlovens § 55 for at blive et virksomt, aktivt Medlem af Rigsdagen. Hvorledes det ærede Medlem vilde føre dette Bevis, antydede han ikke, og jeg antager, at han er glad ved at være bleven fri for at føre det; thi det vil neppe være nogen let Opgave — selv for ham. Af denne Befindelse om, hvorledes det er gaaet til med Edsfættelsen ser man to Ting, for det Første, at Paagjældende selv har været i Tvivl, hvilket jeg ogsaa selv under forrige Behandling forudsatte som temmelig naturligt; og derhos, at der har været holdt Partimøde eller Partifærmøde ialtsald derom, og at det ærede Medlem for Langeland i dette Raad af Færrerne, sandsynligvis de tre ærede Forslagsstillere, er bleven raadet og tilskyndet til at aflægge Eden under den Form, hvori han kom til at aflægge den, uagtet de Antydninger, der vare gjorte fra den høitærede Formands Side om, under hvilke Forudsætninger Edsformularen blev det ærede Medlem tilstillet. Det er altsaa ikke alene det ærede Medlems Initiativ, der her har været raadende og afgjørende, men det er en Tilskyndelse, et Raad fra de ærede Partifærreres, eller Partimedlemmers Side. Dette er altsaa nu konstateret og oplyst. Endnu staar altsaa kun tilbage at faae at vide, hvem der har gjort det ærede Medlem klog paa de mentale Reservationer, som det ærede Medlem gjorde for at forklare, hvorledes han, trods sine Udtalelser, var istand til at aflægge den evangeliske Ed. Det vilde være interessant at faae at vide, om det var det ærede kristelige Medlem fra Ribe (Buff) eller det ærede halv-theologiske Medlem fra Kolding (Berg), som har gjort det ærede Medlem fra Langeland (Brandes) klog paa, at Guds hellige Ord betød *λογος*.

Formanden (Krabbe): Jeg maa gjøre den ærede Taler opmærksom paa, at dette foreligger ikke under den nærværende Sag. Der var maaske i nogle korthattede Uttringer af en fore-

gaaende Taler nogen Anledning for det ærede Medlem til at berøre det, men en videre Udsvikling deraf vil føre for vidt.

Suel: Det var netop ogsaa min Hensigt at standse her; jeg har faaet sagt, hvad jeg ønskede at sige, og dermed kan jeg standse.

Bojsen: Jeg vil ligeover for det ærede Medlem fra Rjøge (Hørup) kun gjøre opmærksom paa een Ting. Med Hensyn til Formen for det foreliggende Forslag mente det ærede Medlem nemlig, at der kun var en lille Forskjel mellem den Bei, som jeg principalt havde tilraadet ialtsald at bevare Afdgangen til, nemlig til at lade dette være en Rigsdagsforanstaltning, hvad Rigsdagseden angaar, og paa den Bei, som her er foreslaaet: at forandre den ved Lov, thi han mente, at deri var kun den Forskjel, at man under den ene Form henvendte sig til Rigsdagens Formand, og under den anden til Rigsdagens Afdelinger. Det ærede Medlem glemmer der et Moment, som spiller en særdeles stor Rolle, og efter den høitærede Ministers Erklæring nu vil han vistnok komme til at føle hvilken, og det er det, at naar der skal Lov til, er det ikke alene Rigsdagens Afdelinger, men ogsaa Regjeringen, som har et Ord at sige, saa det ærede Medlem vil nok komme til at føle, at der er en væsentlig Forskjel mellem den Bei, som jeg antydede, og den, Forslagsstillerne have tænkt at følge. Forøvrigt mente han, at man i sin Tid ikke havde haft Grund til at betragte det som en let Sag at tilveiebringe en ny Edsformular. Jeg veed ikke, om man har betragtet det saaledes, i hvert Fald tror jeg ikke, at en saadan Betragtning deraf hidrører fra mig; noget Andet er imidlertid, hvad der er sagt, at man havde et bedre Middel ved denne Leilighed til at komme ud over disse Vansteligheeder end det, man nu søger at benytte, og naar det ærede Medlem netop i Formiddags gjorde gjældende, at man ikke kunde nævne ham noget Middel til at faae Formændene til at tage Initiativ til saadanne Forhandlinger, som mulig kunde føre til en ny Edsformular, saa have ærede Medlemmer fra den Side netop haft dette Middel i deres Haand, da det jo er blevet overladt dem, synes det, at bestemme, under hvilken Form det ærede Medlem fra Langeland skulde aflægge sin Ed; da havde de Herrer haft i deres Haand at tilveiebringe dette Middel, thi det er klart, at i et saadant Tilfælde af negtet Edsafleggelse eller manglende Ed vilde det have været umuligt at hindre, at en saadan ny Edsformular var bleven bragt tilstede (Modsigelse). Ja, jeg har den Opfattelse, og jeg bygger den paa adskillige Udtalelser fra høist forskjellige Sider; det paahviler ialtsald de Herrer at bevise, at noget Saadant ikke vilde have været Tilfældet, og det kunde de have bevist ved at foresøge at gaa den nævnte Bei, men den foresøgt